ЗАКОН за вътрешния одит в публичния сектор

(редакция от 03.07.2012 г.)

Обн., ДВ, бр. 27 от 31.03.2006 г., изм., бр. 64 от 8.08.2006 г., бр. 102 от 19.12.2006 г., бр. 43 от 29.04.2008 г., бр. 69 от 5.08.2008 г., изм. и доп., бр. 71 от 12.08.2008 г., бр. 110 от 30.12.2008 г., в сила от 1.01.2009 г., доп., бр. 42 от 5.06.2009 г., бр. 44 от 12.06.2009 г., в сила от 12.06.2009 г., изм., бр. 78 от 2.10.2009 г., в сила от 2.10.2009 г., бр. 80 от 9.10.2009 г., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., доп., бр. 99 от 15.12.2009 г., в сила от 1.01.2010 г., изм. и доп., бр. 54 от 16.07.2010 г., изм., бр. 8 от 25.01.2011 г., в сила от 25.01.2011 г., бр. 98 от 13.12.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., бр. 50 от 3.07.2012 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда същността, принципите и обхвата на вътрешния одит в организациите от публичния сектор, наричани по-нататък "организациите", статута и функциите на структурите и лицата, които го осъществяват, както и одитните дейности по фондове и програми на Европейския съюз.

Чл. 2. Ръководителят на организацията е отговорен за изграждането и функционирането на адекватни и ефективни системи за финансово управление и контрол и се подпомага от вътрешен одит.

Чл. 3. (1) Вътрешният одит е независима и обективна дейност за предоставяне на увереност и консултиране, предназначена да носи полза и да подобрява дейността на организацията.

(2) Вътрешният одит помага на организацията да постигне целите си чрез прилагането на систематичен и дисциплиниран подход за оценяване и подобряване ефективността на процесите за управление на риска, контрол и управление.

Чл. 4. Вътрешният одит се осъществява в съответствие със стандарти за вътрешен одит, Етичен кодекс на вътрешните одитори и при спазване на следните принципи:

1. независимост и обективност;

2. компетентност и професионална грижа;

3. почтеност и поверителност.

Глава втора

СЪЩНОСТ, ОБХВАТ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ВЪТРЕШНИЯ ОДИТ

Чл. 5. Вътрешният одит подпомага организацията за постигане на целите ѝ, като:

1. идентифицира и оценява рисковете в организацията;

2. оценява адекватността и ефективността на системите за финансово управление и контрол по отношение на:

а) идентифицирането, оценяването и управлението на риска от ръководството на организацията;

б) съответствието със законодателството, вътрешните актове и договорите;

в) надеждността и всеобхватността на финансовата и оперативната информация;

г) ефективността, ефикасността и икономичността на дейностите;

д) опазването на активите и информацията;

е) изпълнението на задачите и постигането на целите;

3. дава препоръки за подобряване на дейностите в организацията.

Чл. 6. Вътрешният одит се осъществява чрез изпълнение на конкретни одитни ангажименти за даване на увереност или консултиране.

Чл. 7. (1) Одитният ангажимент за даване на увереност се изразява в предоставяне на обективна оценка на доказателствата от вътрешния одитор с цел да се предостави независимо мнение или извод относно процес, система или друг обект на одита.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Целта и обхватът на всеки одитен ангажимент за даване на увереност се определят от ръководителя на вътрешния одит.

(3) Одитният ангажимент за даване на увереност се осъществява основно чрез: одит на системите, одит за съответствие, одит на изпълнението, финансов одит, одит на информационните системи и технологии и преглед на състоянието.

Чл. 8. (1) Одитният ангажимент за консултиране се изразява в даване на съвет, мнение, обучение и други, предназначени да подобряват процесите на управление на риска и контрола, без вътрешният одитор да поема управленска отговорност за това. Одитният ангажимент за консултиране се извършва по инициатива на ръководителя на организацията.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Целта и обхватът на всеки одитен ангажимент за консултиране се определят съвместно с ръководителя на организацията.

Чл. 9. Вътрешният одит по този закон се осъществява във:

1. организациите, разпореждащи се със средства от държавния бюджет;

2. организациите, разпореждащи се с извънбюджетни средства;

3. организациите, разпореждащи се със средства от общинските бюджети и фондове;

4. организациите, разпореждащи се със самостоятелни и/или автономни бюджети, включително Националния осигурителен институт и Националната здравноосигурителна каса;

5. организациите, разпореждащи се със средства, гарантирани от Република България;

6. организациите, разпореждащи се със средства по фондове и програми на Европейския съюз;

7. търговските дружества по чл. 61 от Търговския закон и държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон;

8. други организации, разпореждащи се с публични средства по силата на нормативен акт.

Чл. 10. (1) Ръководителят на организацията отговаря за въвеждането и гарантирането на адекватното функциониране на вътрешния одит в съответствие с изискванията на този закон.

(2) В обхвата на вътрешния одит попадат всички структури, програми, дейности и процеси в организацията.

Чл. 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Вътрешният одит в публичния сектор се осъществява от звено за вътрешен одит, състоящо се от ръководител и вътрешни одитори, които са на пряко подчинение на ръководителя на съответната организация и са нейни служители.

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Дейността по вътрешен одит може да се възлага на физически лица, които не са служители на съответната организация. Лицата трябва да отговарят на изискванията на чл. 21, ал. 1.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Вътрешният одит се осъществява в съответствие с изискванията на този закон и издаваните от министъра на финансите актове по неговото прилагане.

Чл. 12. (1) Звено за вътрешен одит се изгражда във:

1. администрацията на президента, Народното събрание, Министерския съвет, министерствата, Националния осигурителен институт и Националната здравноосигурителна каса;

2. Висшия съдебен съвет и Сметната палата;

3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) общините, чийто бюджет надхвърля 10 млн. лв.;

4. администрациите на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити по републиканския бюджет, извън тези по т. 1, чийто бюджет надхвърля 5 млн. лв.;

5. (изм. - ДВ, бр. 71 от 2008 г.) изброените в приложението второстепенни разпоредители с бюджетни кредити и разпоредители с извънбюджетни средства.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) С решение на министъра на финансите след оценка на риска, направена от първостепенния разпоредител с бюджетни кредити, звено за вътрешен одит се изгражда и в други организации - разпоредители с бюджетни кредити по републиканския бюджет и в общини.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Извън случаите по ал. 1 и 2 дейността по вътрешен одит може да се осъществява по реда на чл. 11, ал. 2.

Чл. 13. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Звеното за вътрешен одит осъществява вътрешния одит на всички структури, програми, дейности и процеси, включително на разпоредителите със средства от Европейския съюз и на разпоредителите от по-ниска степен в организацията.

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Звеното за вътрешен одит осъществява вътрешен одит и в търговските дружества по чл. 61 от Търговския закон, в държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон и в лечебните заведения - търговски дружества със смесено държавно и общинско участие в капитала, когато в посочените организации не е изградено самостоятелно звено за вътрешен одит.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Звеното за вътрешен одит на организация, отговорна за управлението на междуведомствени програми или проекти, координира работата на звената за вътрешен одит на организациите, участващи в тези програми или проекти.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Във връзка с изпълнение на одитен ангажимент за даване на увереност звеното за вътрешен одит на първостепенния разпоредител с бюджетни кредити може да извършва проверки във второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, в които е изградено самостоятелно звено за вътрешен одит, както и на техните разпоредители с бюджетни кредити от по-ниска степен. Проверките се извършват след писмено уведомяване и координиране с ръководството на структурите и лицата, в които ще се извършват.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Звеното за вътрешен одит на първостепенния разпоредител с бюджетни кредити осъществява наблюдение и координация на дейността на звената на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити.

Чл. 14. (1) Ръководителите на организациите по чл. 12, ал. 1, т. 1, 2, 4 и 5 спазват следните изисквания за минимална численост на звеното за вътрешен одит:

1. при бюджет на съответната организация до 10 млн. лв., включително управляваните средства по фондове и програми на Европейския съюз - не по-малко от двама вътрешни одитори, включително ръководителя на вътрешния одит;

2. при бюджет на съответната организация над 10 до 50 млн. лв., включително управляваните средства по фондове и програми на Европейския съюз - не по-малко от 4 вътрешни одитори, включително ръководителя на вътрешния одит;

3. при бюджет на съответната организация над 50 до 100 млн. лв., включително управляваните средства по фондове и програми на Европейския съюз - не по-малко от 6 вътрешни одитори, включително ръководителя на вътрешния одит;

4. при бюджет на съответната организация над 100 млн. лв., включително управляваните средства по фондове и програми на Европейския съюз - не по-малко от 10 вътрешни одитори, включително ръководителя на вътрешния одит.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Вътрешният одит в общините се осъществява най-малко от двама вътрешни одитори, включително ръководителя на вътрешния одит.

(3) При определяне на минималната численост на звеното за вътрешен одит от бюджетите на първостепенните разпоредители се изваждат предвидените по бюджетните сметки средства на второстепенните разпоредители, в които се изграждат самостоятелни звена за вътрешен одит.

(4) В определената по ал. 1 и 2 минимална численост на звената за вътрешен одит не се включват стажант-одиторите.

Чл. 15. Търговските дружества по чл. 61 от Търговския закон и държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон могат да изграждат звено за вътрешен одит по решение на управителните им органи.

Чл. 16. (1) Ръководителят на организацията осигурява независимост на вътрешните одитори при планиране, извършване и докладване на резултатите от вътрешния одит и не може да възлага на ръководителя на вътрешния одит и на вътрешните одитори изпълнение на други функции и дейности, различни от дейността по вътрешен одит.

(2) Ръководителят на звеното за вътрешен одит докладва директно на ръководителя на организацията, с което се гарантира функционалната и организационната независимост на вътрешния одит.

Чл. 17. Ръководителят на организацията и другите длъжностни лица в нея са длъжни да оказват съдействие на вътрешните одитори при изпълнение на дейността им и нямат право да се позовават на своя или на чужда търговска или служебна тайна, както и да отказват достъп до всички активи на организацията.

Чл. 18. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Ръководителят на организацията може да сформира одитен комитет, който включва служители и външни за организацията лица с образователна степен "магистър", които имат най-малко 4 години стаж в областта на финансовото управление и контрол, вътрешния или външния одит.

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) В общините може да се сформира одитен комитет с решение на общинския съвет.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Одитният комитет приема правила в срок един месец след създаването му.

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Правилата за работа на одитния комитет в общините се утвърждават от общинския съвет.

(5) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Одитният комитет подпомага вътрешния одит, като дава становище по статута на звеното за вътрешен одит, стратегическите и годишните планове за дейността по вътрешен одит, запознава се и взема отношение по годишния доклад за дейността по вътрешен одит и по всички значими въпроси, свързани с вътрешния одит.

Глава трета
СТАТУТ НА ВЪТРЕШНИТЕ ОДИТОРИ

Раздел I
Изисквания за назначаване

Чл. 19. (1) Вътрешните одитори се назначават от ръководителя на организацията по трудово или по служебно правоотношение.

(2) За вътрешни одитори се назначават лица, които отговарят на следните изисквания:

1. да са дееспособни лица;

2. да не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер и да не са лишени по съдебен ред от правото

да заемат съответната длъжност;

3. да имат завършено висше образование и придобита образователно-квалификационна степен "магистър" или "бакалавър";

4. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) да притежават сертификат "вътрешен одитор в публичния сектор", издаден от министъра на финансите след успешно положен изпит по чл. 53, или да притежават валиден международно признат сертификат за вътрешен одитор.

Чл. 20. (В сила от 18.07.2008 г. - ДВ, бр. 27 от 2006 г.) (1) Лицата, които не отговарят на изискванията на чл. 19, ал. 2, т. 4, могат да се назначават за стажант-одитори за срок две години.

(2) В рамките на срока по ал. 1 стажант-одиторът трябва да изпълни изискванията на чл. 19, ал. 2, т. 4, след което може да бъде назначен за вътрешен одитор.

Чл. 21. (1) Ръководителят на вътрешния одит се назначава по трудово или по служебно правоотношение и трябва да отговаря на изискванията по чл. 19, ал. 2 , т. 1, 2 и 4 и на следните допълнителни изисквания:

1. да има завършено висше образование и придобита образователно- квалификационна степен "магистър";

2. да има най-малко три години стаж в областта на вътрешния или външния одит.

(2) За ръководител на вътрешния одит не може да бъде назначавано лице, когато:

1. е работило в организацията през последната една година по трудово или служебно правоотношение, освен като вътрешен одитор или служител в инспекторат по чл. 46 от Закона за администрацията;

2. е работило през последните две години по трудово или служебно правоотношение като ръководител на организацията или нейни подчинени структури;

3. (доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) негов съпруг, лице, с което се намира във фактическо съжителство, роднина по права линия без ограничения, по съребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до четвърта степен включително, работят или са работили на ръководна длъжност в организацията през последните две години.

(3) Обстоятелствата по ал. 2 се декларират писмено от кандидата за ръководител на вътрешния одит пред ръководителя на организацията при назначаването.

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Ръководителят на звеното за вътрешен одит се приравнява на длъжността "директор на дирекция" в съответното ниво администрация.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Назначаването и освобождаването на ръководителя на вътрешния одит в организациите по чл. 12, ал. 1, т. 1, 3 и 4 и ал. 2 се извършват след писмено съгласие от министъра на финансите.

(6) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Произнасянето на министъра на финансите по ал. 5 се извършва в 14-дневен срок от постъпване на искането.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Министърът на финансите не може да откаже назначаването на лице, което отговаря на изискванията по ал. 1 и 2.

Раздел II

Права и задължения

Чл. 22. (1) Ръководителят на вътрешния одит и вътрешните одитори имат право:

1. на свободен достъп до ръководството, целия персонал и всички активи на организацията във връзка с осъществяването на одитната дейност;

2. на достъп до цялата информация, включително класифицирана, според нивото им на достъп, както и до

всички документи, включително и електронни, които се съхраняват в организацията и са необходими за осъществяването на одитната дейност;

3. да изискват от отговорните длъжностни лица сведения, справки, становища, документи и друга информация, необходима във връзка с одитната дейност.

(2) Ръководителят на вътрешния одит и вътрешните одитори получават необходимото съдействие от ръководството и персонала на организацията при извършването на одит.

Чл. 23. (1) Вътрешните одитори след съгласуване с ръководителя на вътрешния одит и ръководителя на организацията имат право да извършват проверки в структури и лица извън организацията, в която осъществяват дейността си.

(2) Структурите и лицата по ал. 1 трябва да са свързани с дейността на организацията и/или да са получатели на бюджетни средства или средства по програми и фондове на Европейския съюз.

(3) Проверките по ал. 1 се извършват при необходимост от изпълнение на конкретен одитен ангажимент.

(4) Проверките по ал. 1 се извършват след предварително уведомяване и координиране с ръководството на структурите и лицата, в които ще се извършат.

Чл. 24. Ръководителят на вътрешния одит освен правата по чл. 22 има и следните права:

1. да докладва на ръководителя на организацията всички въпроси, свързани с осъществяването на одитната дейност;

2. да предлага на ръководителя на организацията да назначи експерт, когато са необходими специални знания и умения, свързани с изпълнението на дейността по вътрешен одит;

3. да има достъп до председателя и членовете на одитния комитет по чл. 18, ако има сформиран такъв, и да участва в заседанията му;

4. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) да определя целите, обхвата, честотата, одитните процедури и ресурсите, необходими за изпълнението на всеки одитен ангажимент.

Чл. 25. Ръководителят на вътрешния одит и вътрешните одитори са длъжни да спазват стандартите за вътрешен одит, Етичния кодекс на вътрешните одитори, статута на звеното за вътрешен одит и утвърдената от министъра на финансите методология за вътрешен одит в публичния сектор.

Чл. 26. Ръководителят на вътрешния одит и вътрешните одитори са длъжни да не разгласяват и да не предоставят информацията, станала им известна при или по повод осъществяването на дейността им, освен в случаите, предвидени в закон.

Чл. 27. (1) (Предишен текст на чл. 27 - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Ръководителят на вътрешния одит е отговорен за цялостната дейност на звеното за вътрешен одит, като включително:

1. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) изготвя и представя за съгласуване от ръководителя на организацията и от председателя на одитния комитет по чл. 18, ако има сформиран такъв, проект на статут на звеното за вътрешен одит, стратегически и годишен план за дейността по вътрешен одит;

2. организира, координира и разпределя задачите за изпълнение между вътрешните одитори съобразно техните знания и умения;

3. одобрява плановете за конкретните одитни ангажименти;

4. следи за изпълнението на годишния план за дейността по вътрешен одит и за прилагането на методологията за вътрешен одит в публичния сектор в звеното, което ръководи;

5. изготвя и представя за утвърждаване от ръководителя на организацията план за професионалното обучение и развитие на вътрешните одитори с цел да се поддържа одитен персонал с достатъчни знания, умения, опит и професионална квалификация;

6. разработва специфична методология, когато такава е необходима за осъществяване на дейността на звеното за вътрешен одит;

7. организира оценяването на всяка нова система за финансово управление и контрол, както и на всяка промяна на структури и функции в организацията.

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Ръководителят на вътрешния одит в общината представя стратегическия и годишен план за дейността по вътрешен одит за съгласуване и на общинския съвет.

Чл. 28. (1) (Предишен текст на чл. 28 - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Ръководителят на вътрешния одит е задължен пред ръководителя на организацията, както и пред одитния комитет по чл. 18, ако има сформиран такъв, да:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) представя годишен доклад за дейността по вътрешен одит;

2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) докладва резултатите от одитните ангажименти, всички случаи на констатирани индикатори за измама, дадените препоръки и предприетите действия за подобряване дейността на организацията;

3. представя доклади за изпълнението на годишния план за дейността по вътрешен одит;

4. докладва за адекватността на ресурсите за вътрешен одит;

5. докладва за всички случаи, в които е била ограничена дейността на ръководителя на вътрешния одит и на вътрешните одитори;

6. координира взаимодействието с външните одитори.

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Ръководителят на вътрешния одит в общината представя на общинския съвет докладите по ал. 1, т. 1, 3 и 4.

Чл. 29. (1) Ръководителят на вътрешния одит разработва и прилага програма за осигуряване качеството на одитната дейност, която включва вътрешни и външни оценки.

(2) Вътрешните оценки включват текущи прегледи на работата на звеното за вътрешен одит и периодични прегледи, извършвани чрез самооценка или чрез оценяване от други лица, които познават практиката по вътрешен одит и стандартите за вътрешен одит и отговарят на изискванията по чл. 19.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Външните оценки се извършват поне веднъж на 5 години от лица извън организацията, които притежават сертификат "вътрешен одитор в публичния сектор" или валиден международно признат сертификат за вътрешен одитор.

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Външните оценки по ал. 3 се извършват при условия и по ред, определени от министъра на финансите.

Чл. 30. (1) При идентифициране на индикатори за измама вътрешните одитори докладват незабавно на ръководителя на вътрешния одит, който уведомява незабавно ръководителя на организацията и дава предложение за предприемане на мерки и уведомяване на компетентните органи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Когато ръководителят на организацията не предприеме действия в 14-дневен срок от докладването по ал. 1, ръководителят на вътрешния одит уведомява компетентните органи и одитния комитет по чл. 18, ако има сформиран такъв.

Чл. 31. (1) Вътрешният одитор не може да изпълнява одитен ангажимент за даване на увереност, свързан с дейности и структури, които е консултирал или в които е работил през последната една година. Наличието на тези обстоятелства вътрешният одитор декларира писмено пред ръководителя на вътрешния одит.

(2) Ръководителят на вътрешния одит и вътрешните одитори нямат право да осъществяват функции и дейности в организацията, различни от дейността по вътрешен одит.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Стажант-одиторите имат всички права и задължения на вътрешни одитори, с изключение на правото самостоятелно да изготвят и подписват планове и доклади, свързани с изпълнението

на конкретен одитен ангажимент.

(4) За неизпълнение на задълженията си по този закон ръководителят на вътрешния одит и вътрешните одитори носят дисциплинарна отговорност.

Глава четвърта
ПЛАНИРАНЕ, ИЗВЪРШВАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ НА ВЪТРЕШНИЯ ОДИТ

Чл. 32. Планирането на вътрешния одит се извършва на базата на оценка на риска и се отразява в тригодишен стратегически план, въз основа на който се изготвя годишен план за дейността по вътрешен одит.

Чл. 33. (1) Стратегическият план се изготвя от ръководителя на вътрешния одит след обсъждане с ръководителя на организацията и с други лица на ръководни длъжности, като съответства на дългосрочните цели на организацията и поставя целите за стратегическо развитие на дейността по вътрешен одит.

(2) Стратегическият план се утвърждава от ръководителя на организацията и от одитния комитет по чл. 18, ако има сформиран такъв.

Чл. 34. (1) Годишният план, съдържащ конкретните одитни ангажименти, се изготвя от ръководителя на вътрешния одит след обсъждане с ръководителя на организацията и с другите лица на ръководни длъжности.

(2) При планиране на одитни ангажименти, свързани с междуведомствени програми или проекти, годишният план се координира със звената за вътрешен одит на организациите, участващи в тези програми или проекти.

(3) Годишният план на звеното за вътрешен одит към второстепенен разпоредител с бюджетни кредити се координира с годишния план на звеното за вътрешен одит към горестоящия разпоредител.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Годишният план се утвърждава от ръководителя на организацията и от председателя на одитния комитет по чл. 18, ако има сформиран такъв.

Чл. 35. Промените в стратегическия и годишния план се извършват въз основа на оценка на риска по предложение на ръководителя на вътрешния одит и се утвърждават от ръководителя на организацията и от одитния комитет по чл. 18, ако има сформиран такъв.

Чл. 36. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) За всеки одитен ангажимент за даване на увереност се изготвя одитен план, който съдържа обхват, цели, времетраене и разпределение на ресурсите за изпълнение на ангажимента.

Чл. 37. Одитният ангажимент се осъществява чрез идентифициране, анализиране, оценяване и документиране на достатъчно информация за изразяване на мнение по отношение на поставените цели.

Чл. 38. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Резултатите от одитния ангажимент се представят и обсъждат с ръководителя на организацията и с ръководителите на структурите, чиято дейност е одитирана.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) За изпълнението на всеки одитен ангажимент за даване на увереност се изготвя одитен доклад, който включва резюме, цели и обхват на ангажимента, констатации, изводи и препоръки.

Чл. 39. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Ръководителят на организацията утвърждава план за действие във връзка с дадените в одитните доклади препоръки, който предоставя на ръководителя на вътрешния одит.

(2) Проверки за проследяване изпълнението на препоръките от одитните ангажименти се включват в годишния план по чл. 34 и се изразяват в оценка на адекватността, ефективността и своевременността на предприетите действия.

Чл. 40. (1) Ръководителят на вътрешния одит изготвя годишен доклад за дейността по вътрешен одит, който съдържа:

1. изпълнените одитни ангажименти, случаите на ограничения в обхвата и причините за неизпълнение на

плана;

2. основните изводи за функционирането на системите за финансово управление и контрол в организацията и дадените препоръки за подобряване на дейността на организацията;

3. действията, предприети за изпълнение на препоръките, и неизпълнените препоръки;

4. (изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) случаите на нарушения на нормативни актове, наличието на индикатори за измама и предприетите действия от ръководителя на организацията и ръководителя на вътрешния одит;

5. предложения за развитие на дейността по вътрешен одит.

(2) Годишният доклад се предоставя на ръководителя на организацията и на одитния комитет по чл. 18, ако има сформиран такъв.

(3) Ръководителите на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, към които има изградени звена за вътрешен одит, изпращат годишните доклади по ал. 1 на първостепенния разпоредител до 31 януари на следващата година.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Ръководителят на звеното за вътрешен одит в организациите по чл. 12, ал. 1, т. 1, 3 и 4 и ал. 2 изготвя и представя на ръководителя на организацията в срок до 20 февруари на следващата година обобщен годишен доклад за дейността по вътрешен одит.

(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Ръководителят на организацията изпраща доклада по ал. 4 на министъра на финансите в срок до 28 февруари на следващата година.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Ръководителите на звената за вътрешен одит в организациите по чл. 12, ал. 1, т. 2 изготвят и представят на ръководителя на организацията годишен доклад за дейността по вътрешен одит, който се включва в доклада по чл. 20, ал. 3 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор.

Глава пета

СПЕЦИФИЧНИ ОДИТНИ ДЕЙНОСТИ ПО ФОНДОВЕ И ПРОГРАМИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Чл. 41. Дейностите по тази глава включват:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) одити на системите и одити на операциите по всички оперативни програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз и по програми ИСПА/Кохезионен фонд и САПАРД;

2. издаване на сертификат или декларация за приключване на проект или програма по фондове и програми на Европейския съюз.

Чл. 42. Сертификатът, съответно декларацията, се основава на оценка на системите за управление и контрол, на резултатите от вече извършените проверки и когато е необходимо - на допълнителни проверки на транзакциите.

Чл. 43. Дейностите по чл. 41 се осъществяват в съответствие с Международните споразумения за предоставяне на средства от Европейския съюз и съответните регламенти на Европейския съюз, отнасящи се до управлението и контрола на предоставените средства по Структурните фондове, Кохезионния фонд, както и по предприсъединителните фондове на Европейския съюз.

Чл. 44. (1) Министърът на финансите определя органа, съответно лицата, които осъществяват дейностите по чл. 41.

(2) Министърът на финансите издава наредба за реда и начина за осъществяване, координация и хармонизация на дейностите по чл. 41.

Чл. 45. (1) (Изм. - ДВ, бр. 110 от 2008 г., в сила от 1.01.2009 г., бр. 54 от 2010 г.) Одиторите, извършващи дейностите по тази глава, трябва да отговарят на изискванията по чл. 19, ал. 2, т. 1 - 4.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 110 от 2008 г., в сила от 1.01.2009 г., бр. 54 от 2010 г.) Ръководителите на одиторските екипи трябва да отговарят на изискванията по чл. 19, ал. 2, т. 1, 2 и 4, да имат завършено висше образование, придобита образователно-квалификационна степен "магистър" и да притежават най-малко две години стаж в областта на одита на средства от Европейския съюз.

(3) (Нова - ДВ, бр. 110 от 2008 г., в сила от 1.01.2009 г.) С наредбата по чл. 44, ал. 2 министърът на финансите може да определя допълнителни изисквания, на които трябва да отговарят одиторите по ал. 1 и ръководителите на одиторските екипи по ал. 2.

Чл. 46. Одиторите, извършващи дейността по тази глава, се ползват с правата по чл. 22 и могат да извършват проверки в структури и лица извън организацията, когато това е необходимо за изпълнение на дейностите по чл. 41.

Чл. 46а. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г., в сила от 12.06.2009 г., изм., бр. 54 от 2010 г., отм., бр. 98 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г.).

Глава шеста
КООРДИНАЦИЯ И ХАРМОНИЗАЦИЯ НА ВЪТРЕШНИЯ ОДИТ

Чл. 47. (1) Министърът на финансите отговаря за координацията и хармонизацията на вътрешния одит в организациите по чл. 9.

(2) За изпълнение на задачите по този закон министърът на финансите се подпомага от Централно хармонизиращо звено за вътрешен одит, което е на негово пряко подчинение.

(3) В Централното хармонизиращо звено за вътрешен одит се назначават лица, които отговарят на изискванията по чл. 21, ал. 1.

Чл. 48. (1) Министерският съвет по предложение на министъра на финансите утвърждава стандарти за вътрешен одит в публичния сектор, които съответстват на международните стандарти за вътрешен одит.

(2) Министърът на финансите:

1. отговаря за разработването и актуализирането на стратегия и единна методология за вътрешен одит в публичния сектор и за одитиране на програми и фондове от Европейския съюз, в това число наръчници и насоки за разработване на статут на звената за вътрешен одит;

2. утвърждава Етичен кодекс на вътрешните одитори.

Чл. 49. (1) Министърът на финансите осъществява след предварително писмено уведомяване системно наблюдение в министерствата и общините по прилагането на изискванията на този закон и издадените въз основа на него актове с цел актуализиране и доразвиване на методологията.

(2) Ръководителите на организациите по ал. 1 осигуряват съдействие при осъществяване на системното наблюдение.

Чл. 50. Министърът на финансите организира създаването и поддържането на база данни за звената за вътрешен одит, регистър на одиторите, издържали успешно изпита за вътрешен одитор в публичния сектор по чл. 53, както и регистър на статутите на звената за вътрешен одит.

Чл. 51. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Министърът на финансите осигурява, координира и подпомага професионалното обучение на ръководителите на вътрешния одит и на вътрешните одитори в публичния сектор и организира срещи и дискусии по общи проблеми, свързани със стратегията, прилагането на методологията и изпълнението на вътрешния одит в публичния сектор.

Чл. 52. (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Министърът на финансите изготвя годишен доклад за състоянието на

вътрешния одит в организациите по чл. 12, ал. 1, т. 1, 3 и 4 и ал. 2 като част от консолидирания годишен доклад за състоянието на вътрешния контрол в съответствие с изискванията на чл. 20, ал. 2 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор.

Чл. 53. (1) (Предишен текст на чл. 53 - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Министърът на финансите издава наредба за реда и начина за провеждане и организиране на изпити за придобиване на сертификат "вътрешен одитор в публичния сектор".

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) За явяване на изпит, за издаване на сертификат или дубликат на сертификата се заплащат такси в размери, определени с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 53а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) Министърът на финансите издава наредба за условията, реда и начина за извършване на външни оценки за осигуряване качеството на одитната дейност.

Чл. 54. Министърът на финансите осъществява сътрудничество с институции и лица в областта на вътрешния и външния одит от страната и чужбина и обменя информация за развитието на вътрешния одит.

Глава седма

(Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.)
АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 55. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) (1) За неизпълнение на задължението по чл. 40, ал. 1 и 4 ръководителите на вътрешния одит се наказват с глоба от 200 до 600 лв.

(2) Ръководителите на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, получили годишни доклади за дейността по вътрешен одит и неизпълнили задължението за изпращането им на първостепенния разпоредител в срока по чл. 40, ал. 3, се наказват с глоба от 200 до 1000 лв.

(3) Ръководители на организации, получили обобщени годишни доклади за дейността по вътрешен одит и неизпълнили задължението за изпращането им на министъра на финансите в срока по чл. 40, ал. 5, се наказват с глоба от 200 до 1000 лв.

Чл. 56. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) (1) Актовете за установяване на нарушенията по чл. 55 се съставят от длъжностни лица от звеното по чл. 47, ал. 2, определени от министъра на финансите.

(2) Наказателните постановления за нарушенията по чл. 55 се издават от министъра на финансите.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват при условията и по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Компетентност" е притежаване на необходимите знания, умения и други способности от вътрешните одитори за изпълнение на индивидуалните им отговорности, удостоверени със сертификат за успешно положен изпит.

2. "Индикатор за измама" е белег, от който може да се направи обоснован извод за преднамерено невярно или неточно представяне на факти.

3. "Етичен кодекс" включва принципи, приложими в професията и практиката по вътрешен одит, както и правила за поведение на вътрешните одитори. Етичният кодекс се прилага както за отделните вътрешни одитори, така и за организациите, които предоставят услуги по вътрешен одит.

4. "Статут на звеното за вътрешен одит" е вътрешен акт, подписан между ръководителя на вътрешния одит и ръководителя на съответната организация, който определя целта, правомощията и отговорностите на вътрешния одит.

5. "Бюджет" по чл. 14 е последният одобрен за организацията бюджет.

6. (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г.) "Валиден международно признат сертификат за вътрешен одитор" са сертификатите Certified Internal Auditor (CIA) и Certified Government Auditing Professional (CGAP), чиято валидност се удостоверява от издателя на сертификатите - Insitute of internal auditors, международната професионална организация на вътрешните одитори.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (1) Вътрешните одитори, служители на Агенцията за държавен вътрешен финансов контрол, които към датата на влизане в сила на закона са делегирани на основание чл. 22, ал. 1 от Закона за държавния вътрешен финансов контрол в организациите по чл. 12 и 14, преминават към тях при спазване на чл. 87а от Закона за държавния служител в срок до 1 май 2006 г.

(2) Ако в организациите по ал. 1 съответните длъжности не са определени за заемане от държавен служител, служебните правоотношения се преобразуват в трудови, като лицата се назначават по трудов договор.

§ 3. В едноседмичен срок от влизането в сила на закона министърът на финансите определя органа, съответно лицата по чл. 44, ал. 1.

§ 4. В тримесечен срок от влизането в сила на закона министърът на финансите издава наредбите по чл. 44, ал. 2 и по чл. 53.

§ 5. В 6-месечен срок от влизането в сила на закона министърът на финансите издава насоките за разработване на статут на звената за вътрешен одит по чл. 48.

§ 6. (1) Изискването по чл. 19, ал. 2, т. 4 за ръководителите на вътрешния одит и вътрешните одитори влиза в сила две години след влизането в сила на наредбата по чл. 53.

(2) Изискването по чл. 19, ал. 2, т. 4 за служителите на Централното хармонизиращо звено по вътрешен одит влиза в сила три месеца след влизането в сила на наредбата по чл. 53.

(3) Член 20 влиза в сила две години след влизането в сила на наредбата по чл. 53.

§ 7. В тримесечен срок от влизането в сила на закона министърът на финансите представя на Министерския съвет стандартите и утвърждава Етичния кодекс по чл. 48.

§ 8. В Закона за Сметната палата (обн., ДВ, бр. 109 от 2001 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 31 от 2003 г., бр. 38 от 2004 г., бр. 34 и 105 от 2005 г.) в § 1, т. 2 от допълнителната разпоредба се правят следните изменения:

1. Буква "а" се изменя така:

"а) "ефективност" е степента на постигане на целите на одитирания обект при съпоставяне на действителните и очакваните резултати от неговата дейност;".

2. Буква "б" се изменя така:

"б) "ефикасност" е постигането на максимални резултати от използваните ресурси при осъществяване на дейността на одитирания обект;".

§ 9. Изпълнението на закона се възлага на министъра на финансите.

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 17 март 2006 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на

Закона за вътрешния одит в публичния сектор

(ДВ, бр. 54 от 2010 г.)

§ 30. Изискването към одиторите, извършващи специфични одитни дейности по фондове и програми на Европейския съюз, за притежание на сертификат "Вътрешен одитор в публичния сектор" влиза в сила от 1 януари 2011 г.

§ 31. (1) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон министърът на финансите издава наредбата по чл. 53а.

(2) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет одобрява тарифата по чл. 53, ал. 2.

.....

Приложение

към чл. 12, ал. 1, т. 5
(Изм. - ДВ, бр. 64 от 2006 г.,
бр. 102 от 2006 г.,
бр. 43 от 2008 г.,
бр. 69 от 2008 г.,
доп., бр. 71 от 2008 г.,
изм., бр. 78 от 2009 г.,
в сила от 2.10.2009 г.,
бр. 80 от 2009 г.,
бр. 82 от 2009 г.,
в сила от 16.10.2009 г.,
доп., бр. 99 от 2009 г.,
в сила от 1.01.2010 г.,
изм., бр. 8 от 2011 г.,
в сила от 25.01.2011 г.,
бр. 50 от 2012 г.)

Организации със звена за вътрешен одит

№ по ред	Наименование
1.	Агенция за социално подпомагане
2.	Агенция по заетостта
3.	Агенция "Митници"
4.	Национална агенция за приходите
5.	Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси"
6.	(Изм. - ДВ, бр. 64 от 2006 г., отм., бр. 69 от 2008 г.)
7.	(Изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Селскостопанска академия
8.	(Изм. – ДВ, бр. 80 от 2009 г.) Изпълнителна агенция по горите
9.	(Изм. – ДВ, бр. 8 от 2011 г., в сила от 25.01.2011 г.) Българска агенция по безопасност на храните
10.	Държавен фонд "Земеделие"
11.	(Отм. – ДВ, **бр. 50 от 2012 г.**)
12.	(Отм. - ДВ, бр. 102 от 2006 г.)
13.	(Отм. – ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г.)
14.	(Отм. – ДВ, бр. 78 от 2009 г., в сила от 2.10.2009 г.)
15.	(Нова – ДВ, бр. 71 от 2008 г.) Прокуратурата на Република България
16.	(Нова – ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г.) Агенция "Пътна

инфраструктура"